

SISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre ..... 10 k.
Negyedévre ..... 4 ..
Helyben házhoz hordva:
Egész évre ..... 20 kor.
Negyedévre ..... 5 ..
Vidékre postán szállítva:
Egész évre ..... 24 kor
Negyedévre ..... 6 ..
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hétfő és
Ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.

A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XIX. évfolyam 210. szám.

Nagy-Várad. Szombat, 1913 szeptember 13

VÉDEKEZZÜNK A KOLERA ELLEN.

MIG NEM KÉSŐ.

Az ország különböző helyein már felütötte fejét az ázsiai rém: a kolera. Ugyanegy időben kolera eseteket jelentenek az ország déli részéről és a felvidékről. Temesmegyében éppen úgy, mint Beregben, Máramarosban konstatálták az ázsiai kolerát, sőt most már Budapesten is egyre-másra hordják a betegeket a Szent Gellért-kórházba, akiknél megállapították a rémes betegséget.

A mostani közlekedési viszonyok mellett nincs távolság; egy gyorsvonat pár óra alatt elviszi a ragályt az ország legtávolabbi vidékére. A mostani szórványos esetek is igazolják, hogy ma már csak a kellő öntudatos és gyors védekezés hátrithatja el, illetve csökkentheti a rémes epidémiát.

És ezt az öntudatos és gyors óvintézkedést nem látjuk Nagyváradon sehol, ha csak az itt-ott bemészelt folyókákat, vagy az egyszerű hatósági figyelmeztetést nem tekintjük olyan dolgoknak, amelyek majd elriasztják a betolakodó rémet.

A város főorvosa intézkedett ugyan, hogy a kolera fellépése esetén a járványkórház 124 ágygyal rendelkezésre álljon, tehát ő a saját hatáskörében megfelelően eljár, hogy a veszedelem készületlenül ne találjon bennünket, azonban a hatóságnak is meg kellene tenni a legmesszebb menő óvintézkedéseket, preventív rendelkezéseket, hogy a kolera ne fészkelhesse be magát Nagyváradon.

Az elmúlt évben nem volt ilyen közeli a veszély, mégis nagyobb gonddal látott hozzá a város a köztisztasági állapotok rendezéséhez, míg most a város minden részén a legelhanyagoltabb köztisztasági állapotok kínálóznak a járvány fészkeül.

A Páris-patak egész hosszában megfertőzti a környék levegőjét; a folyókák mindenütt szennyel, piszokkal vannak telve, eltekintve az állandóan seprert utcáktól.

Nem fordítanak kellő gondot a vasútállomásokra és azok környékére; de nincs meg a kellő ellenőrzés az utasokra sem, holott ilyen nagy forgalmi gócpontot állandó orvosi felügyelet alatt kellene tartani.

Az édes-kevés, hogy a hatóság kiadja a rendeletet az óvintézkedések betartására, mert a közönség 90 százaléka indolens az ilyen dolgok iránt, mindaddig, míg csak be nem következik a baj s akkor kapkod fűhöz fához, mikor már késő. Eppen ezért kötelessége a hatóságnak a legszigorubb intézkedések megtétele már jóelőre.

Debrecenben már bizottság kezébe van letéve a védekezés és a bizottság napokkal ezelőtt elrendelte a legmesszebb menő óvintézkedéseket s nem szoritkozik egy falragasz szétküldésére.

Nagyvárad városa sem maradhat tétlen s nem várhatja be összedugott kézzel, míg egyik vasuti vonattal berobog hozzánk a veszedelmes ázsiai vengég.

A koalíciós kormány értekezlete.

Tegnap délelőtt tizenegy órakor volt a koalíciós kormány volt miniszterei és államtitkárai tanácskozássra gyűltek össze Andrássy Gyula gróf budai palotájában. A tanácskozás célja az volt, hogy megállapodásra jusson arra nézve, hogy milyen magatartást tanusítson a volt koalíciós kormány Herczeg Ferenc aradi vádjával szemben. Herczeg Ferenc ugyanis az aradi választás előtt néhány nappal egy lakoma alkalmával beszédet mondott, amelyben azt mondta, hogy ha Széchenyi Aladár gróf tolvajt és orgazdát keres, keresse azokat a maga barátai között.

A tanácskozáson megjelent Wekerle Sándor volt miniszterelnök, a miniszterek közül Apponyi Albert gróf, Darányi Ignác, Kossuth Ferenc, a politikai államtitkárok közül Tóth János, Mezőssy Béla, Bolgár Ferenc s Szterényi József. Nem vett részt a tanácskozásban a volt koalíciós miniszterek közül Günther Antal, Polónyi Géza és Josipovich Géza.

A tanácskozás fél tizenkét órakor kezdődött. Minden valószínűség mellett szól, hogy a koalíciós kormány együttesen nem fog föllépni Herczeg Ferenc ellen, hanem előreláthatóan a miniszterek közül valamelyik, valószínűen Andrássy Gyula gróf fogja magáévá tenni az ügyet és ő indít pört Herczeg vádjai miatt, hogy így alkalmat adjon Herczeg Ferencnek arra, hogy kijelentse, kire értette személy szerint az Aradon hangoztatott vádak.

A tanácskozásról délben tizenkét órakor kijött Wekerle Sándor és automobilba ült. Eltávozására előtt megkérdezték tőle az újságírók, hogy mit határoztak a konferencián.

— Még nem történt semmi határozat, — válaszolta Wekerle.

— És kegyelmes ur mégis elmegy? — kérdezték az újságírók.

— Igen, mert egy kis dolgom van, —

Idény cikk-árusításunk alkalmával különböző női fél cipőt csinos formában és izléses kivitelben 30—40% engedménnyel azaz páronkint 8 K egységárban adunk el.

Turul cipőgyár

r.-t.

Nagyvárad Kossuth-utca, Sas-épület.

felelte Wekerle, — de visszajövök és résztveszek a határozathozatalban. Az eredményt különben Andrassy fogja tudatni az urakkal.

Mint értesülünk Wekerle Berzeviczy Alberthez ment, hogy általa megszerezze Hercege Ferencétől az aradi beszéd hiteles szövegét. Herceg tekintettel arra, hogy e hó 9-én kiadott nyilatkozatában kijelentette, hogy ettől nem zárkózik el, átadta Berzeviczynek a szöveget. Erdemleges határozathozatalra délután 5 órakor gyűlt össze a koalíciós kormány. Ezen az értekezleten azonban nem tudtak megegyezésre jutni. Ma délelőtt újból ésszejönnek és végleges megállapodásra fognak jutni.

Berzeviczy és Apponyi.

A Hágában legutóbb megtartott nemzetközi parlamentáris konferencián a magyar bizottsági tagok Berzeviczy Albert vezetésével teljes számban vettek részt és nagy sikerrel képviselték a magyar álláspontot.

A képviselőházi ellenzék tudvalevőleg távol tartotta magát a hágai üléstől, de azért Apponyi Albert gróf ott tartózkodott a helyszínen, hogy a netán érhető támadásoktól az ellenzék adandó esetben megvédelmezzék.

Berzeviczy ma a „Pester Lloyd“ vezető helyén beszámol a hágai konferencia eseményeiről és ez alkalomból a többiek közt a következő elismeréssel adózik Apponyi gróf hágai szereplésének:

„Híradások szóltak Apponyi hágai megjelenéséről a célzatáról, hogy ott a magyar parlamenti ellenzék magatartását a magyar bizottsági tagok részéről érhető esetleges megtámadtatás ellen megvédelmezzék. Sokkal megtisztelőbb véleményem van Apponyi grófról, semhogy e hír szerzőségét neki tulajdonítsam. Miért is támadtuk volna az ellenzékét? A levél, amelylyel Apponyi kimentette az ellenzék elmaradását, nem volt támadó jellegű. És amikor ez az irat a hágai konferencián felolvasásra került, annak különösen az Unió eszméjéhez és alapelveihez való változatlan ragaszkodását kifejező része a konferencia ötszáz jelenvolt tagjaiból a legmelegebb helyeslést váltotta ki. Meg kell vallanom, hogy egy pillanattal sem éreztük a szükségét, hogy megjelenésünk bármilyen igazolásra szorulna. Sőt, állítom, hogy természetesebbnek ítélték az ottléteinket, mint az ellenzék távollmaradását.“

A cikk végén Berzeviczy annak a reményének ad kifejezést, hogy a jövő évi konferencián az összes magyar parlamenti pártok képviselete, az erre leghivatottabb Apponyi vezérlete alatt közös egyetértésben fog megjelenni.

Ujabb csatlakozás az Andrassy-párthoz. Ostffy Lajos, az egyesült függetlenségi párt tagja, tegnap délelőtt bejelentette a függetlenségi párt elnökségének, hogy a pártból kilép, egyúttal pedig értesítette gróf Andrassy Gyulát, hogy a vezérlete alatt megalakuló új párthoz csatlakozik.

A városi nyomtatványok szállítása

A belügyminiszter jóváhagyó leirata.

Évenként körülbelül tízezer korona értékű nyomtatványra van szüksége Nagyvárad városának. Az előbbi szállító az egységárból 6 százalékos engedmény mellett szállította a város részére a nyomtatványokat, míg az elmúlt év végén megtartott árlejtésnél a Lévai könyvgyár és nyomda részvénytársaság igen előnyös ajánlatot adott be, 45 százalékos engedménnyel.

A januári közgyűlés azonban nem hozott érdemleges határozatot, hanem új árlejtés tartását rendelte el.

Az új versenytárgyalásnál, bár a Lévai-cég ajánlatát nem ismételte meg, a törvényhatóság nevezett cég előbbi ajánlatát kötelezőnek vette s a nyomtatványok szállításával, 45 százalékos engedmény mellett a Lévai-féle részvénytársaságot bízta meg.

A közgyűlés ezen határozatát dr. Blayer Endre, Weiszlovits Gyula és Sonnenfeld Adolf melegebben támogatták, a miniszter azonban a felebbezések elutasításával, a közgyűlés határozatát helybenhagyta.

A miniszter ezen döntése Nagyvárad város házi pénztárára évenként néhány ezer korona megtakarítást jelent, ami első sorban és főleg Komlóssy József gazdasági tanácsos erélyes fellépésének és fáradhatlan buzgóságának az eredménye.

A belügyminiszter érdekes leirata különben a következő:

A törvényhatósági bizottságnak január hó 9-én hozott határozatát, hogy a város részére szükséges irodaszerek és nyomtatványok biztosítása végett megtartott versenytárgyalás eredményét el nem fogadja s egyúttal a városi tanácsot újabb versenytárgyalás megtartására utasította, Riegler József Ede és Sonnenfeld Adolf felebbezései folytán felülvizsgálván, indokainál fogva helyben hagyom.

Junius 12-én pedig a törvényhatósági bizottság kimondotta, hogy a város részére 1913. január 1-től 1918. december 31-ig szükséges nyomtatványok s vámjegyek szállításával a Lévai Márton-féle részvénytársaságot bízta meg.

A most idézett határozatot dr. Blayer Endre, Weiszlovits Gyula, Sonnenfeld Adolf felebbezései folytán felülvizsgálván, azt szintén helybenhagyom. Így figyelemmel voltam a város polgármesterének a helyi viszonyok közvetlen ismeretén alapuló felterjesztésében említett körülményekre, melyek a közszállítási szabályrendeletnek 31. §. alkalmazását (összejátszás) indokoltá tették, továbbá, hogy a Lévai Márton-féle részvénytársaság ajánlata az 1913. évi január hó 5-én beadott és későbbi új versenytárgyalás esetére is kiható kötelező nyilatkozat utóajánlati jellegét elvesztette. Végül vagyonfelügyeleti hatáskörömben különös súlyt kellett helyeznem arra, hogy a Lévai-féle ajánlat elfogadásával elért és város-háztartási szempontból nagyon jelentékeny előnyök a város részére biztosítva legyenek.

Sándor.

A kolera Budapesten.

A legnagyobb mértékben itt van a nyakunkon a kolera és a veszedelemnek nagyságát, mi sem bizonyítja jobban, mint az a szörnyű nagy titkolódzás, amelyet a kolera körül az összes budapesti hatóságok elkövetnek.

Ahol csak egy kis civilizáció van a világon, mindenütt azon igyekeznek a hatóságok, hogy járvány idején a közönséget a védekezésbe bevonják. Csak Budapest a kivétel, ahol szörnyű titokzatozással akarják felbreszteni a hatóság intézkedései iránt a bizalmat, s a hol zárt ajtók mögött tanácskoznak a város nyolcszáz ezer lakosának életéről és haláláról.

A tegnapi megbetegedések.

Tegnap reggelre a koleras vagy kolera-gyanus betegek száma ismét hárommal emelkedett.

Gondos kutatást indítottak az iránt, honnan fertőződhetett koleraival a Szent Gellért-kórházban fekvő Füzesséry Kund. A kutatás kiderítette, hogy Füzesséry szőlőt kapott postán egy bereg megyei ismerősétől. Ebből evett aznap, mikor koleras tünetek között rosszul lett. Az ügyvéd különben jobban van és valószínűen meg fog gyógyulni.

A hivatalos jelentés.

A miniszterium hivatalosan jelenti: A bácsodrog megyei Szentmáson egy, a temes megyei Deliblaton egy, Palánkán két, a krassószörénymegyei Nérámgyoróson két és a bereg megyei Szentmiklóson két újabb gyanus megbetegedés fordult elő. A Kolozsvárról, Mohácsról, Bácskeresztúrról, Bezdánról, Kölpényről s Ujdávidházáról jelentett esetek nem bizonyultak kolera-nak.

A kolera és a vasut.

Szabadkáról írják: A kolera elleni védekezés módját a 110,000 sz. 1911-ben kelt belügyminiszteri rendelet szabályozza. E rendeletnek van egy pontja, a 26-ik paragrafus, a mely szerint a fertőzött közönségekben érkezett idegenek egészségi állapotát kell figyelni, szigorú orvosi felügyelet alatt kell tartani, de szabad közlekedésükben nem lehet őket gátolni. Ez az oka, hogy a kolera-fertőzött helyről jött utasokat nem lehet föl-tartóztatni — csupán céljukhoz érkezésükkor megvizsgálni. A bácskai veszedelem azonban már olyan magas fokra hágott, hogy a személyvonatokon utazó kolera-gyanus helyről érkezőket megis vizsgálták Szabadkán s csak úgy engedték őket tovább.

Az a megkülönböztetés, hogy a gyorsvonaton utazókat nem tartóztatták föl, — már napok óta feltűnést keltett. Épp ezért Günther József dr., Szabadka városi tisztifőorvosa a város közigazgatási bizottságának ülésén előterjesztést tett tegnap az iránt, hogy a város lépjen érintkezésbe a szabadkai üzletvezetőséggel, hogy a gyorsvonatokon koleras kocikat közlekedtesse. Az üzletvezetőség azonnal intézkedett a föl-hívás alapján, hogy Zimonytól egész Budapestig ugyanaz a kalauz kíséren egy külön

HERBST Arany-, ezüst-
ékszer és óra
: áruhaza :

NAGYVÁRAD, Fő-utca, Rákóczi-ut 1. sz.
Gottmann-ház (Borcs Jenő női divattüzlete mellett.)

Mai naptól kezdve vásárolható:

Aranyláncok, nyak-
láncok 10, 12, 14 kor.
Gyűrűk 4, 5, 8, 10 kor.
Fülbevalók 2, 3, 4, 6, 8 kor.
Karikagyűrű 5, 6, 8 kor.
Acélórák 4, 5, 6 kor.
Ezüst óra 7, 8, 10 kor.
Arany női óra 20, 25, 30 kor.
Férfi aranyóra 35, 40, 50 kor.

Ingaóra 10, 12, 15 kor.
Ébresztőórák 2, 50, 3, 4 kor.
Valodi ezüst kés és villa 6 dar.
13-14 kor.
Órajavítás 1 koronától kezdve.
Ékszerjavítások és átalakítások
olesón eszközölt-tnek
Szemüvegek beteg szemek ez or-
vosi recept nélkül kaphatók.

kolerakocsit a gyorsvonatokon s ne engedjen senkit a közbeeső állomásokon leszállni s az orvosi ellenőrzés elől megszökni. E célból kellő intézkedés alapján rendőrség és csendőrség is rendelkezésre áll.

Hogy ellenőrizzük a villamos órát.

Belányi igazgató nyilatkozata.

Egyik helybeli lap a villamos árammérőkről hozott közleményében azt írta, hogy a villamos telep által a fogyasztóknál elhelyezett villamos órák nem jók, mert akkor is áramfogyasztást mutat, mikor, egyáltalán nem használják a villamos áramot.

Ezen közleményre vonatkozólag *Belányi Imre*, a városi villamostelep igazgatója a következő sorokat küldte be hozzánk:

Az „Uj Nagyvárád“ mai számában megjelent árammérőinkre vonatkozó cikkekre felkérem a n. é. közönséget, hogy árammérőinkre vonatkozó panaszaiikkal egyenesen hozzám, illetve a villamosmű könyvvezetőjéhez vagy főszereplőjéhez forduljanak. Kezeskedem arról, hogy minden egyes esetet a legpontosabban s a legméltányosabban fog a villamosmű elintézni.

Bár a szokatlan uton hiilapilag hozzánk juttatott reklamációból nem óhajtok precedens esetet alkotni, mégis megvizsgáltam a brassói Greising-féle árammérő ügyet s a reklamáció módjának megfelelően hírlap útján értesítem azokat, akiket érdekel, hogy Greising ur árammérője egészen rendben van, a regényes próba nem történt meg; történt ugyan tévedés annyiban, hogy elődjének, *Tóth Endrének* számláit bemutattuk, melyek közül egyet Greising ur tévedésből ki is fizetett, de ennek az ügynek az árammérők mi-kénti jelzéséhez semmi köze nincsen.

Felhasználom az alkalmat s felhívom a fogyasztó közönség figyelmét nagyon egyszerű eljárásra, mellyel mindenki saját árammérőjét, ha bizalmatlan, saját maga hitelesítheti.

Az árammérőnek két hibája lehet, vagy az, hogy siet, vagy hogy jár akkor is, ha nincs fogyasztás.

Az elsőnek megítélésére minden lámpát el kell a lakásban oltani, csak egy 32 gyertyás Wolfrahlámpát vagy egy 10 gyertyás izzólámpát bekapcsolva hagyni. Az árammérőt leolvasva mindkét esetben a fogyasztásnak 38—39 Wattnál nagyobbak lenni nem szabad egy óra alatt. De elegendő 6 percig megfigyelni s ez idő alatt az árammérőnek nem egészen 4 Wattal vagyis 3·8—3·9 Wattal szabad előre menni.

Az üres járás megállapítása még egyszerűbb, t. i. még azt az egy lámpát is el kell oltani s így megfigyelni az árammérőt, amelyben sem a számoknak, sem az üveg alatt látható korongnak mozogni nem szabad.

Megjegyzem, hogy fogyasztóink nagy része követi már ezt a tanácsomat s bár árammérőink mind első rendű gyártmányok, s felszerelésük előtt mind hitelesítettnek s azontul is árammérő osztályunk folytonos megfigyelése alatt állanak, köszönettel veszszük, ha a fogyasztó közönség a fentiekkel szemben netalán tapasztalt eltérésekről a villamos művet telefon vagy levelező lap útján értesíti.

Belányi Imre,
igazgató.

Iskola nélküli állami tanító.

Megszólalnak az elnémult harangok. — A vámoslázi iskola.

*

Pár hónappal ezelőtt egy előkelő fővárosi lap Elnémult harangok címmel, elismerő hangon írt arról a szép kultur akcióról, amit a vámoslázi körjegyző *Beöthy Ödön* fejtett ki körjegyzőségében a magyarosítás terén. A körjegyző ugyanis kivívta azt, hogy a nemzetiségiék három erős fészkeben a lakosság kívánságára kimondta a képviselőtestület, hogy községi iskolát állítanak fel és pedig Berettyókirályiban, Szent Lázáron és Vámoslázon. E határozatok alapján a három görög keleti felekezet saját iskolájában beszüntette a tanítást és kimondta, hogy a felekezeti iskolákat nem tartja fenn. A határozat végrehajtásával Vámoslázon bizonyos diferenciák merültek fel az egyház részéről, melynek az lett a következménye, hogy az iskola épületét, mint meg nem felelőt, hatóságilag zárták be.

Mig ez a huzavona tartott, addig Berettyókirályiban és Szentlázáron erősen dolgoztak, hogy minél előbb felállítsák az iskolákat. Szentlázáron sikerült is, azonban Berettyókirályiban már nem lehetett haladni, mert beütött a pénzkrisis és sehoh sem tudták előteremteni az építkezés költségeit. Végül a nagyváradi latin szertartású káptalanhoz folyamodtak kölcsönért. A káptalan valóban elismerésre méltó módon járt el. Tekintve a hazafias célt, melyet az iskola szolgál, kisegítette a községet a zavarából és kölcsönképen megszavazta az építkezés költségeit. Így Berettyókirályiban a káptalan jóvoltából az idej tanévben már magyar nyelven folynak az előadások, itt végleg elnémultak a nemzetiségi harangok.

Nem így állanak az ügyek Vámoslázon. Ott nem tudtak egyáltalán pénzt keríteni. Az iskola telkét megvásárolták ugyan, de tovább nem tudtak haladni. Ott hever embermagasságu dudvával benőve a szép telek, a községi határban az építés céljaira kivetett téglá, melyet mindenki megdézsmálhat, de az iskolának hire-hamva sincs.

Avallás és közoktatásügyi miniszter még a múlt évben kinevezte a tanítót. *Simon Sándor* el is foglalta hivatalát, kiköltözött Vámoslázra.

Most már volt tanító, volt iskolának megfelelő telek, téglá, padok, iskolai felszerelések és nem volt iskola. *Beöthy Ödön* ekkor keresztül vitte azt, amit meglepődve fogadott az egész vármegyei közigazgatási bizottság.

Kibérelte a hitközségtől azt az iskolát, melyet hatóságilag záratott be. És a hitközség egyhangulag a legkisebb ellenvetés nélkül ki is adta. A tanítást így a felekezet iskola helyiségében végezte az állami tanító *Beöthy Ödön* azt hitte, hogy egy év alatt

valahogy elő tudja teremteni az építkezési költségeket. Nem sikerült.

Most szeptemberben a hitközség ugylátszik föleszmélt, rövidesen felmondta a szerződést és kipakoltatta az állami iskola felszereléseit az iskolából. Vámoslázon az idén nem is tudták e miatt megkezdeni a tanítást.

Beöthy Ödön erre még egy utolsó kísérletet tett. A község nevében kérvényt adott be a vallás és közoktatásügyi miniszterhez, amelyben ismerteti a helyzetet, és kéri a minisztert, hogy valamilyen utómódon segítse ki a községet.

A kérelmet *Miskolczy Ferenc* főispán pártolólag terjesztette fel a miniszterhez, de ez ideig még semmi intézkedés nem történt. Vámoslázon most mindennap várják a miniszter döntését. A tanító nap mint nap után megjelenik pontosan a község házában és érdeklődik az iskola sorsa iránt, aztán szépen haza megy és csendesesen elmélkedhetik a magyar kulturélet felől. A gyermekek pedig az utca árkában gomboznak, vagy a szőlőskerteket dézsmálják. Ilyen a vámoslázi kultur élet, melynek megváltoztatását ugylátszik hiába várják.

Kloroformos rablók és a vidéki bácsi.

Nem sikerült az elaltatás.

Az egyik nagypiactéri jobbfejta kávéházban tegnap este nagy ribillió történt.

A kávéházba betért egy jovialis vidéki ur, akinek duzzadt pénztárca nehezedett zsebében, aranylánc, gyűrűk, gyönyörű cigarettá szipka: szóval gazdag kupee, vagy legalább is szerb parasztnábob volt a Bacsából.

Ezt gondolták azok a jasszok, akik addig sündörgöztek a kövér ur körül, mig végre szépen leültek az asztala mellé és kedélyes beszélgetésbe kezdtek.

S mi közben kedves neje horgylétéről érdeklődtek, egy jól leplezett mozdulattal apró üvegecskét toltak az orra alá. A kávésnak feltűnt a gyanus mozdulat s titkon kisértett.

Értesítette a rendőrszót, hogy itt valami vakmerő merénylet készül egyik vendége ellen.

Mikor a rendőr belépett, a jasszok felugrottak és örült ugrásokkal menekültek az asztalok tetején. Az egyiket sikerült elfogni. *Balogh István*nak mondja magát s mint a rendőrségen sziverek voltak bennünket felvilágosítani, az illető személyazonosságának megállapítása végett őt közigazgatási eljárás alá helyezték.

Megtalálták nála a kis üveget, amelyben erős hatású, fehér folyadék volt (kloroform) fölötte vékony viaszréteg. Ezzel akarták elkábítani a jó vidéki urat, aki így megmenekült a kellemetlen helyzetből.

SÉRVKÖTŐK, HASKÖTŐK

méret szerint felelősség mellett már 2 kor.-tól kezdődő árban készíttetnek

Fehér János kőtszer gyárában (Rákóczi-ut, Bémer-tér.)

ahol óriási választékban kaphatók: Irigátorok, fecskendők, gumi-harisnyák, szuszpenzoriumok, gumi-lepedők, vatta és mindenféle **szülészeti** és **betegápolási cikkek.**

Mentőszekrények nagy raktára, műlábak, támgépek, miderek jutányos árban

és kitűnő kivitelben készíttetnek.

Telefon 419

Heltai Ferenc hagyatéka.

Megtámadják Heltai házasságát.

A közelmúltban elhunyt budapesti főpolgármester gazdag hagyatéka körül a pöröknek olyan hatalmas áradata indult meg, amely még sokáig fogja foglalkoztatni a bíróságokat.

Heltai Ferenc tudvalevően kiváló tehetsége és vasszorgalma révén, valamint a szerencse kedvezésével nagy vagyont gyűjtött, amelyet a volt főpolgármester viszonyait ismerő emberek két millió koronán fölüli értékre becsülnék. Ezt az egész vagyont Heltai néhány évvel ezelőtt, amikor egy párhaj előtt állott, papirosra vetett néhány soros végrendeletben feleségének, született Klee Erzsébetnek hagyományozta; többé-kevésbé szegénysorsu testvéreiről pedig egyáltalában nem emlékezett meg.

A lapokban még aznapon megjelent végrendelet rövid tartalma általános meglepetést keltett. Heltai testvéreit pedig egyenesen megdöbbenetette, hogy a rengeteg vagyónból nekik a végrendelet semmit sem juttatott.

Az elhunyt nőtestvére, Pécsi Dani dr felesége ebbe nem nyugodott bele s megbizta jogtanácsosát, Lengyel Lajos dr ügyvédet, hogy a végrendelet érvényessége ellen kifogást emeljen a bíróság előtt.

A milliós vagyoneért megindult háboruszkodásnak szenzációjával szolgál Pécsi dr-nának az a törekvése, hogy a bíróság Heltai Ferenc házasságát érvénytelennek jelentse ki, a mi ha megtörténék, a végrendelet önmagától megdőlné s az özvegy teljesen elesnék az örökségtől.

A házasság érvénytelenítésének alapjául a néhai főpolgármester házasságának különös körülmények között történt megkötése szolgál.

Az érvénytelenség mellett a következő jogi érvek szolgálnának: Heltai Ferenc magyar állampolgár volt és zsidó vallású. Klee Erzsébet pedig német állampolgár és keresztény. Attért ugyan a zsidó vallásra Bécsben és ott zsidó ritus szerint házasságot kötött Heltai-val, de ez a házasság azért sem bírhat nálunk érvénnyel, mert Magyarországon 1894. év előtt a valláskülönbség olyan házassági akadály volt, a mely alól fölmentetésnek nem volt helye.

Az özvegy a hagyatéki ügy rendezésével Fraenkel Sándor dr ügyvédet Pécsi dr-né pedig jogi képviselével Lengyel Lajos dr ügyvédet bizta meg, a kik azonban a kényes ügyre való tekintettel tartózkodtak a nyilatkozattól.

Hova tűntek a honvéd zenészek?

Néhány nap óta csöndesek a váradi éjszakák. A különös csendnek sokan keresték okát, keresték a ragyogó publikumot a fényes kávéházakban, keresték a szimpatikus zenészeket, a karnagyot, akinek dirigáló pálcája ott vibrált a fejek fölött. Keresték és nem találták.

A különös pauzának roppant egyszerű oka van. S egyáltalán igen örvendetes jelenségnek tartjuk, hogy a publikum már is észreveszi a hiányt, konstatálja, hogy nini! ezen a héten nem hallgattunk honvédzenét és érdeklődik az elmaradás oka iránt.

A *Tiszántul*-nak módjában van kielégíteni ezt a kívánságot és érdeklődést. Azért nem hangversenyez mostanában honvédzenekar, mert szeptember 13-án szabadságon van az egész banda.

A szabadság szeptember 20-ig tart s ezalatt az idő alatt nincs semmi féle debü, kávéházi koncert és vidéki exkurzió. A zenészek haza siettek a távoli cseh falvakba s a magyar Alföldre is jutott a fiukból, mert hát van ám magyar fiu is a bandában! . . .

Az elhagyott városban egyedül a kedvenc karnagy: *Frycsaj* Richard maradt, aki szintén tapasztalja, hogy minő kihalt az éjszaka.

Egyedül ül egy-egy csillogó kávéházban, hallgatja a cigányt és várja vissza a fiait. Egy hét múlva ismét elfoglalja birodalmát a honvéd karnagy, bevonul a banda, lesznek ismét megtelt kávéházak. Most csak pang az élet, teng-leng a rép éjszakák idején üres terraszok előtt. Nincs élet.

Azonban *Frycsaj* karnagy ezt az időt sem tölti tétlenül. A rendkívül agilis ember hatalmas téli programot dolgozott ki.

Legközelebb ismertetni fogjuk a nagyszabású programot, amely egy érdekes tényezővel fog karöltve dolgozni: a Filharmonia Társasággal.

Szóval a tél elé vérmes reményekkel nézünk és senki sem vetheti szemünkre, hogy ez csak a jövő zenéje.

Az örült asszony örületen szerelmes

A szép doktor szerencséje.

Fürj Erzsébet dühösen fogja megállapítani a kórházban, — ha ugyan értesítik róla — hogy a nagyváradi rendőrség határtalanul indiszkrét. Már t. i. az ő privát ügyeivel szemben. De ez mit sem változtat az eseten és neki pedig mindegy lesz. Mindegy lesz azért, mert néhány nap múlva ismét üdvözölheti az elmekórház kedves falait s ott lesz újra amellet, akiért szíve oly örületen ver . . .

Fürj Erzsók valamikor virágzó hajadon volt, de utólérte szegényt valami csapás és hirtelen elborult elméje. Ezelőtt két esztendővel ott szerepelt a neve unos-untalan a rendőri krónikákban.

Fürj Erzsébet 18 éves hajadon öngyilkossági szándékból a Körözsbe ugrott . . .

Fürj Erzsébet marólugot, Fürj Erzsébet ezt ivott, azt ivott, mentők, kórház és végül az elmekórház.

Mindezt állítólag szerelmi bánatában követte el a komoly hajadon, akit két évi súlyos kura után ime tegnap elbocsátott az elmekórház. Azt irták az irásába, hogy mehet, egészséges, ép elméjű.

Fürj Erzsébet lám igyekszik hamar rácsafolni a tudós urakra. Ismét elővette régi mániája és tegnap esti, alkonyati időben bele akart ugrani a Körözsbe.

A rendőr megakadályozta. Előállította *Kolontáry* János elé. A leány reszketett, őrvongott és egy levelet adott át a fogalmazónak.

— Fogalmazó ur, ezt a levelet adják át a szép doktor urnak az elmekórházban. De fel ne bontsák! . . . Fel ne bontsák, mert ebben irtam meg örült szerelmemet a doktor iránt, aki olyan kőszivű volt irántam, amíg örült voltam. Hadd tudja meg, hogy halálosan szerettem.

. . . Most pedig vigyenek a kórházba, mert meghalok.

Erzsit be is vitték a kórházba, mert közegészség elleni kihágás lett volna őt szabadon hagyni.

A levelet persze felbontották s egy örült nő lángoló szerelme csapdos benne a fiatal orvos körül. Szegény Fürj Erzsébet! Azt hitték, hogy már egészséges s ime! az elmekórházban egy újabb betegséget kapott; a szerelmet. Ha felgyógyul, újra visszaviszik az elmekórházba.

..HIREK..

A legszebb dísz.

Rendkívül kedves eszme nyert tegnap megvalósítást. Mint ismeretes, most emelkedik az új Kath. Kör nagyszerű palotája, amely büszkesége lesz ennek a körözs-parti metropolisnak. A grandiózus palotát *Belopotoczky* Kálmán v. b. t. t. nagyprépost bőkezűsége teremtette meg s most a Kath. Kör régi kuriájának tagjai szép példáját adták meleg hálájuknak.

Itt időzik Nagyváradon az ország egyik legkitünőbb portréfestője: *Endrey* Sándor, aki csak a napokban fejezte be *Hlatky* Endre főispán nagyszerűen sikerült arcképét.

A kiváló festőművész rendkívül hírnévének örvend Nagyváradon, ő festette meg annak idején *Beóthy* László főispán, a volt kereskedelmi miniszter arcképét a város számára, *Ritoók* Zsigmond portréját, *Glatz* Antal főispán, idősb *Rimanóczy* Kálmán képét a városháza számára.

A Katholikus Kör tagjai között felmerült az az eszme, hogy ime: itt a jó alkalom leróni — bár szerényen is — az áldozatkész főpap iránti hálájukat. Az ötlet a legnagyobb tetszésre talált s már tegnap délután megbízást adtak a neves festőművésznek, hogy fesse meg *Belopotoczky* Kálmán nagyprépost arcképét az új katolikus kör palota részére.

Endrey Sándor ezt készséggel vállalta, meg is állapodott a főpappal, hogy a munkát már ma megkezdi. A kétségtelenül értékes, művészi munka az új kör gyönyörű szalóját fogja díszíteni s örök emlék lesz.

Halk megjegyzések.

Tegnap késő délután, mikor már kezdett kibontakozni az esti korzó szin pompás képe, három ember haladt keresztül a Bémer-téren. Bott nyomozó rendőr, egy rendőrlégény és *Keeze* István. Azt hiszem, tudja mindenki, hogy ki az a *Keeze* István. A nagy betörőfogás egyik legérdekesebb alakja. Az ő barátja lőtte agyon magát Szegeden. Elől *Keeze*, utána Bott és a rendőrlégény. Mentek az ügyészségre.

A járókelők közül nagyon kevesen ismerték meg. Sovány, becsent, borotvátlan arcú, igénytelen külsejű ember. A tuberkolózis minden jelével az arcán. És ez az ember már évtizedek óta lop, rabol. Abból él. Pedig ugy-e neki is voltak szülei, akik talán ép olyan féltő gondda nevelték, tanították őt, mint mi a mi gyermekeinket, vagy

mint minket a mi szüleink. És amikor látták az öreg Keczeék, hogy a fiuk nem akar tanulni csendes estéken halkán tervezgették, hogy milyen mesterségre kéne adni a Pistát. Talán lakatosnak, asztalosnak, vagy kovácsnak kell adni. Vagy borbélynak, az tiszta foglalkozás, a pincér meg sok három krajcárt keres egy nap. És megkérdezték a Pista fiut, hogy mihez van kedve. És Kecze Pista bizonyosan azt mondta, hogy ő ur akar lenni, aki nem dolgozik csak él és pihen. És Kecze Pistából betörő lett.

H.

* **Személyi hír.** Dr Schiff Ernő, a Sztaroveszky gyermekkórház igazgató-főorvosa, három hétre külföldre utazott.

* **Ülések a vármegyén.** Tegnap délelőtt a negyedik szakosztály tartotta meg ülését a megyeházán. Az ülésen Száhlender Károly elnökölt. A szakosztály községi ügyeket tárgyalt, melyekben az előadói javaslatokat fogadták el.

* **Halász Elemér margittai főszolgabíró.** Markovits Manó főispánna történt kineveztetése alkalmával a margittai főszolgabírói állásra a legkülönbözőbb kombinációk indultak meg. A legelső föltevés volt, hogy Halász Elemért a magyarcsékei járás kiváló főbíróját viszik át Margittára. E kombinációt Halász Elemér nem erősítette meg, de meg sem cáfolta, úgy hogy mellette más aspiránsok nevei kerültek fel színre. Miskolczy Ferenc főispán aztán egy nyilatkozatával utját szegte minden további találgatásnak. A főispán ennek a fontos járásnak az élére a legmegfelelőbbnek Halász Elemért találja és így ő is lesz a főszolgabíró. Tegnap Halász Nagyváradon volt és tisztelgett Miskolczy főispánna. A magyarcsékei főszolgabíró egy teljes órát időzött a főispánna. A magyarcsékei főszolgabírói állásról tárgyalt. A főispánna sikerült Halászt megnyernie, hogy Margittán vállalja a főszolgabírói állást. A tisztelgés után Halász Elemér kijelentette munkatársunknak, hogy ama hiradásunk, miszerint ő lesz a margittai főszolgabíró megfelel a valóságnak. A választás egyhangú lesz. Halász Elemérrel szemben senki sem fog pályázni. A választás a decemberi közgyűlésen megy végbe.

* **Különös tárgyalás.** Ma érdekes tárgyalás lesz a járásbíró előtt. Ma fogja ugyanis tárgyalni a járásbíró az azoknak az ügyét, akiket a rendőrség a csavargótörvény (1913: XXI. t. c.) alapján elfogtak. Még ilyen tárgyalása nem volt a bíróságnak. Az elfogott embereket az ügyészségen őrzik. Rézsint visszaesők, részint első ízben elítéltek: Szabó Ferenc, Fekete Gergely, Gere András, Varga Áron és Korpás János. A tárgyalást érdeklődéssel várják jogász körökben.

* **Elgázolás.** Ma délelőtt a Szent László-téren Nagy Gyula nyüvedi földbirtokos kocsija elütötte Juhász Sándor kőművesegédet. Súlyos sérülésével beszállították a biharm. közkórházba.

* **Tolvaj napszámos.** Breuer Ferenc szállító feljelentette a nála dolgozó Nagy Imre napszámost, mert rajta kapta, midőn az áruval telt ládákat megdézsmálta. Mintegy 45 korona értékű krumplicukrot lopkodott össze, melyet aztán elrejtett, hogy értékesítse. A hűtlen munkást előállították a rendőrkapitányi hivatalba.

* **Helyszíni szemle a Kraszna folyónál.** A napokban már említettük, hogy a földmívelési miniszter helyszíni szemlét rendelt el abban az ügyben, miszerint a Kraszna vize gyakran előnti Biharmegye egyrészét. Ákos szilágymegyei község mellett ugyanis a Kraszna ninesen szabályozva. A helyszíni szemlét szeptember 11-én megtartották. Az érdekeltség, Vinnay min. osztálytanácsos és Korbély József igazg. főmérnök vezetése alatt Nagymajtényből Királydarócra érkeztek, ahol Krisztik plébános szívesen látott vendégei voltak. A plébánosnál levő képről tájékoztak a Kraszna kiöntéséről. Innét Pálinkás Endre nagybirtokos fogatain kimentek Ákos községbe, ahol tüzetesen megtekintették a Kraszna folyót, annak környékét. Krisztik plébános itt megmutatta az árvíz magasságát s részletes magyarázattal szolgált a Kraszna kiöntéseiről. Hogy mily óriási károkat okoz a Kraszna vize, elég megjegyezni, hogy ez évben már tizszer áradt ki, az elmúlt évben pedig tizenkilencszer.

* **Razzia.** Ma reggel Zilahy Antal rendőr-felügyelő felügyelete alatt razzia tartottak. Összesen 44 hely és foglalkozás nélküli egyént állítottak elő, a rendőrség kihágási bírója elé.

* **Bér helyett verést kapott.** Szabó Imre 35 éves béres vasárnap délelőtt etetésnél Ujhelyi Mihály uradalmi gazdát kérte, hogy adja ki a bérét. A gazda dühös lett s egy görbe bottal megverte Szabó Imre bérést. A nagy lármára előjött a gazda Imre nevű fia egy vasvillával s amit az apja abbahagyott azt folytatta a vasvillával, úgy annyira, hogy a megvert ember jajgatására előjött béresek szabadították ki a szerencsétlen embert a dühöngő fiatal erber további ütlegetéséből. A súlyosan sérült bérést beszállították a biharmegyei közkórházba.

* **Kempl Ferenc zenetanár** és a Katholikus Legényegyleti karnagya fővállal zongora, hegedű, gordonka és az összes fuvó hangszerek tanítását. Azonkívül alakít egy vonós-zenekart. A próbák kétszer hetenkint. (Dijmentesen.) A tagok fölvétele vasárnap 12—1-ig, szerdán és pénteken este 7—9 óráig. Hármast-utca 23.

* **Borzalmas gyilkosság.** Tegnap reggel borzalmas leletre bukkantak az élesdi pályaudrók. Rendes őrszolgálatot teljesítettek az örök, mikor az 513-as számú személyvonat elrobogott és nyomában egy borzalmasan összeroncsolt emberi test maradványaira bukkantak. Az esetet nyomban jelentették a csendőrségnek és az állomási előjáróságnak. Az előzetes vizsgálat során megállapították, hogy a hulla Szkurat Demeter hullája. Mindenki meg volt győződve róla, hogy Szkurat vagy elaludt a sineken, vagy pedig öngyilkosságot követett el. Bejelentették a történeteket az ügyészségnek is, ahol elrendelték az orvosrendőri hullaboncolást. Dr Weisz Jakab járási orvos tegnap a hullát felboncolta és ekkor nagy megdöbbenéssel konstataulta, hogy egy borzalmas gyilkosságról van szó. Szkurat Demetert előzőleg megtámadták, késekkel összeszurkálták és hogy a gyilkosság látszatát elhárítsák, a vasuti sinekre vonszolták. Az orvosi jelentés alapján az egész élesdi járás csendőrségét mozgósították a rejtélyes bűnyű nyomozására. Eddig még nem lehetett megállapítani, hogy bosszuról, vagy rablógyilkosságról van-e szó.

* **Áthelyezés.** A m. kir. igazságügy-miniszter Rottár Sándort, a nagyváradi kir. ítélőtáblához tanácsjegyzővé berendelt törvényszéki bírót saját kérelmére, az aradi kir. törvényszékhez helyezte át.

* **Az árvizkárosultak rendezőbizottsága** tegnap elfogadta Losonczy Gábor rendező előterjesztett műsorát. Így vasárnap este a Szigligeti-színház délutáni helyáraival egy magasabb művészi nivón álló, rendkívül gazdag műsoru hangversenyvel párosult kabaret előadást rendez, melyre meghívták Ambrózy Irénke hegedűművésznőt Budapestről s továbbá sikerült megnyerniük Vucskits Ottóné urnót, a csász. és kir. 101-es katonai zenekart, Mezey Gyula kapitányt, Szücs Jolika urleányt, Antalfy Margitka balletmesternőt és növendékeit, Holdy Juliska színművésznőt és a 7-én lefolyt szinköri kabarett összes kiváló számaival. Ez alkalommal a rendezőbizottság nagy virágosot és csokorerdőt rendez az előadóknak, akik a Szigligeti-színház színpadján már nagy ambícióval próbálnak napok óta a műsor számaiból Losonczy Gábor rendezése alatt. S hihető, hogy a közönség még nagyobb meglepéssel fog távozni a színházból, mint a szinköriből e fényes és olcsó est után. Jegyek szombaton és vasárnap délelőtt 9—12-ig és délután 3—5-ig a Szigligeti-színház pénztáránál lesznek váltathatók.

* **Szökött katona.** A nagyváradi 4-ik honvéddalozozredéből a mult hó 30-án Nagy Ferenc közhonvéd megszökött, aki ezredénél többször is megeselekedte ezt. A Hadadi-telepen Karácsony József rendőr felismerte, amikor éppen a Körözs-partján nadrágját mosta. A rendőrség a szökött katonát átadta a katonai hatóságnak.

x **Megérkeztek** szép őszi ujdonságaim és nagyon olcsó árban árusítom Ujhelyi Róza, Rákóczi-ut 2. Bazár-épület.

x **Anyám, Édes Anyam!** Ide figyeljen azt mondta a tanító bácsi, hogy a legtöbb fiu és leány az iskolatáskákat, tolltartót és könyvszíjat a Párizsi Bazárban vásárolja, a Sas palotában a Szent László téren. Menjünk mi is oda, legalább gyönyörködöm a sok szép játék és ajándéktárgyakban.

* **A kocsitartó** közönség szíves figyelmét felhívjuk ÜVEGES JÁNOS kerékgyártó munkáira Báhory-u. 9 sz. **Jutányos árak.** Meghívásra azonnal megjelenek.

x **Össi-tér 14. sz. házban** több lakás és üzlethelyiség minden órán kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár részvénytársaságnál Kossuth-utca 6.

x **Kis pipa vendéglő** Szt János-utca 5. sz. Helybeliek és vidékiek találkozó helye. **Társas vacsorák és összejövetelek részére külön helyiségek. Kitűnő italok, jó magvar konyha.** Abonensek elfogadtatnak. Szíves pártfogást kér Szujker Tamás vendéglős.

FIGYELEM! Óriási választékok iskola szerkesztésben csak Klein Vilmos és Társa cégnél találhatóunk u. m. író és rajzszerek, iskolatáska 36 fillértől, könyvszíjak 30 fillértől, továbbá fiu és leány intézetbeli fehérneműk, iskolai lüster és cloth kötények, gyermek esőernyők, fiu sapkák 30 fillértől, gyermekharisnyák 20 fillértől. Téli alsóruhák, iskola munkák és mindennemű kézimunka anyagok. Csődből vásárolt 1500 drb divatos parket blouche 250 filléért. 3000 elsőrendű férfi ing 2 koronától, galérok 20 fillértől, 30000 méter arcfátyol 20 fillértől és minden e szakmába tartozó cikkek olcsón csak a fenti cégnél szerezhetünk be, Rákóczi-ut 18.

* **Téli ruhákat** u. m. bundák, szörme és plüs kabátokat, szőnyegeket stb. nyári gondozásra elvállalunk felelősség mellett javítással együtt Hatvány és Szentmiklósy szücsök, Nagy Sándor-u 1.

* Ingatlan eladás. Nagytelek-utca 31 szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutányos áron azonnal eladó. Részletes feltételek megtudhatók Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hungária cipőgyár r.t.

x Az erdélyi kereskedelmi és autómobilforgalmi r. t. helybeni fiókja autómobilokban, pneumatikokban, valamint az összes autómobil-felszerelési és szükségleti cikkben **Szilágyi Dezső-utca 6. szám** alatti (telefon 13-21.) telephelyén nagy raktárt tart. A cégnek modernül berendezett garages, **Körház-utca 6. szám** alatt (telefon 13-52.) van, hol egy a helyi, mint az átutazó autómobilok a legideálisabb garaget találják és egyúttal szükségleteiket is a legelőnyösebben szerezhetik be.

POVAZSÁN JÓZSEF

hatóságilag engedélyezett
electrotechnikai vállalkozás
Nagyvárad, Bazár épület,
színház oldal.

Telefon 525. Telefon 525.

x Ridzyk József épület- és műlakatos Nagy-Várad Rákóczi-ut 20. (Lévai M-féle házban.) Javítások gyorsan és pontosan készülnek. Elvállal minden e szakmába vágó épületmunkát a legegyszerűbbtől a lediszesebb kivitelig, terv és rajz szerint. Szegecsel vasoszlopok, fűvegőházak, vastetők, vasablakok, tűzmentes vasajtók, sirkerítések, üzleti vasredőnyök, ablakredőnyök, cégtáblák, takaréktűzhelyek. Lev-lap hívásra azonnal megjelennek.

* Hölgyek kényelmére bevezette a telefont, hogy a fürdő szezonra gyorsabban lehessen hölgyeinknek a megrendeléseket feladni a **Mille Juliette** fűző-teremnél Nagyvárad Színház-u. 4. Emke mellett. **Készít:** legújabb divatu fűzőket, haskötőt, melltartót, egyenestartót stb. **Allandó nagy raktár fűzővédőkben.** Telefonszám 827.

x Zombor Sándor sebész-orvosi műszer, kötszer és testgyógyító gépek készítője. Nagyváradon, Nagy Sándor-utca 17. sz. alatt, ahol villany erőre berendezett műhelyében készít mindenféle fémcsiszolást, nikkelezést és minden e szakmába vágó munkát jutányos-árban, levelekre válasz.

x Iskola idényre torna cipők 2 koronától kezdve. Gyermek cipők 20-25 számig 2 korona, 26-28 számig 4 korona, 29-34 számig 5 korona. Fiu boksz cipő 35-39 számig 7 korona, női chevrou vagy boksz cipő 7 korona, férfi chevrou vagy boksz cipő 8 korona. Finom női parti félcipők 5 korona, divatos férfi kalapok 3 koronától kezdve **Feketé-nél**, Szent-János-utca, Kispipa mellett.

x Magyarország első női tambura zenekara a Korona kávéházban. Ma és minden este a Korona kávéházban újonnan átalakított, helyiségekben hangversenyez az országos hírnő **MATYOK Péter** tambura (Paganini) vezetésével egy elsőrangú erősből összeállított női tambura és énekkar ú. m.: **Kovári Rózsika** Steuvurz, **Rácz Margit**, **Juhász Ilonka**, **Eördögh Aranka**, **Sinićiu Juliska**, a gazdagon összeállított műsorból különösen kiemelendő a Gyöngyi duett remek énekszámakkal. Kezdet este 8 órakor. Szabad bemenet. Szíves párfogást kér Matyok Péter.

x Szőlős-utca 12. sz. házban több egyszobás mellékhelyiségeiből álló lakás azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár részvénytársaságnál Kossuth-u. 6.

x FELHIVJUK a nagyérdemű hölgyközönség szíves figyelmét a most megnyitott **Rácz és Vass** női divatszalonban készülő redeti és angol kosztüm és felöltőkre. Méréskelt árak. Nagy Sándor-u. 17.

Tekintettel a rossz pénzüszonyokra leszállítottam az árakat. 3 pár női harisnya 1 kor. 3 pár fegyházban kötött férfi harisnya 78 fill. 1 pár patent gyermek harisnya 26 fill. 6 darab fin. vászon kendő 80 fill. 1 m. sweitzi himzés 24 fillértől. 1 m. esipke 2 fillértől. 1 pár nyári keztyű 30 fillértől kapható **Ungerleider Salamon-nál** Szent János-utca 4. sz. alatt.

x Erdekében áll, hogy megrendeléseivel felkeresse **Biró László és Tsa** urit, női- és papi szabókat. Meglepő olcsó árak, modern szabás, elsőrendű munka **Sal Ferenc** utca 17. Telefon 832 sz.

x Két jogász sétál a városban, szemben találják magokat egy régi ismerősükkel **Pista** barátjukkal, a mint ránéznek feltűnik előttük, a barátjuknak elegáns felöltője van, a melyet hallatlan olcsó árban szerezhett be mindenki **Nagy Sándor** férfi divatruha kereskedésében a **Zöldfa-utcán**, passagé-kapu mellett.

x Vöröshor! Nyáron a legkellemesebb ital! Literje 96 fillér. — Csodaszép mézédés **csemegezőllő**; kitűnő peccsenye és **pezsgőborok**; **kőbányai** maláta és szalon **sörök**, **MERTZ N. ANDOR** csemegeüzletében, **Körös-utca**. Telefon: 448. sz.

* Kossuth-utca 12. sz. ház emeletén háromszobás utcai lakás azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

x Meghívó kóstolóra! Chokoládéval töltött tápláló és hizláló mézes sütemény megízlelésére, ezen elsőrangú czikk jószágáról meggyőződés miatt Nagyvárad és vidéke közönségét tisztelettel meghívják **Benedek Testvérek** a kávé és fűszer szagmentes **Czukorka Bonbonnier** tulajdonosai a Bémer-téri korzón.

Elsőrendű mődera hölgyfodrászterem a
Rammingeré

színházi és hölgyfodrász

szemben a színházzal.

Telefon 1076.

Telefon 1076.

A
KOBRAK

CZIPÓRAKTARBAN

RÁKÓCZI-UT 3. SZ.

az összes férfi-, női és gyermek-cipők, valamint a mellékeltkek árusítása

jutányos ár mellett megkezdődött.

OCCASSIO ELADÁS
a nyári idényre

Tátray Gusztáv
kézimunka üzletében
Rákóczi-ut 4.

Telefon 783. :: Telefon 783.

Jó házból való fiu tanulóknak felvételi.

Legszebb és legolcsóbb
Zománcablak

Diósy Sománál

Telefon 839.

Telefon 839.

Szülők figyelmébe!

Legjobb gyermek cipők
teljes fiu kelengyék legolcsóbban

REICHARD áruháza

cégnél kaphatók.

Fogak és fogsorok úgy kaucsukba mint aranyba foglalva szájpadiás nélkül, továbbá arany koronákat, csapfogakat, hidmunkákat fog és gyökér húzás és tartós fogtöméseket készít

Engel Dezső,

vizsgázott fogtechnikus.

N.-Várad, Bémer-tér (Emke Kávéház felett.)

EGYESÜLETEK

Ügyvédjelöltek gyűlése. A nagyváradai ügyvédi kamarához bejegyzett ügyvédjelöltek f. hó 14-én, vasárnap, d. u. 2 órakor az ügyvédi kamara nagytermében gyűlést tartanak a következő tárgyakkal: 1. Határozat „Az Ügyvédjelöltek Országos Egyesületének Nagyváradai Fiókegyesülete” megalakítása tárgyában. 2. A tisztikar megválasztása. 3. Állásfoglalás az 1912 VIII. t.-c. 2. §-ának módosítása érdekében. 4. Esetleges indítványok. Az alakuló gyűlésre Budapestről két előadó fog leutazni. A vezetőség felkéri a helybeli és vidéki kartársakat, hogy az alakuló gyűlésen kivétel nélkül megjelenni sziveskedjenek.

TÁVIRÁTOK

Országos Alkotmány-párt.

Budapest, szept. 12.

Az új politikai párt, melyet gróf Andrassy Gyula alakít, Országos Alkotmánypárt nevet fogja kapni.

Szünőben és terjedőben a kolera.

Temesvár, szept. 12.

Sem itt, sem a környéken újabb koleragyanus megbetegedés nem történt.

Lugos, szept. 12.

Orovicabányán 4 koleragyanus megbetegedés történt.

Székesfehérvár, szept. 12.

Ma 2 iskolás fiú az utcán összeesett. Mind a kettőnél megállapították az ázsiai kolerát.

Hivatalos cáfolat Berctold bukásáról.

Budapest, szept. 12.

Az udvari körökhöz és a külügyminisztériumhoz közelálló „Fremdenblatt” mai száma közli: A legilletékesebb helyről fölhatalmaztak bennünket annak a kinyilatkoztatására, hogy a nyilvánosság és a sajtó egy részében a Berehtold gróf külügyminiszternek küszöbön álló lemondásáról megjelent híresztelések minden alapot nélkülöznek.

Megjegyezzük, hogy beavatott helyen ugyancsak irányzatos koholmánynak bélyegzik meg a külügyminiszterium sajtófőnökének, Kánia Kálmán rendkívüli követ és meghatalmazott miniszternek lemondását.

A török-bolgár béketárgyalás

Konstantinápoly, szept. 12.

Mivel a bolgár delegátusok részére még nem érkezett meg az instrukció, a konferencia hivatalos összeülését tegnaptól holnapra halasztották.

Szófia, szept. 12.

Mint illetékes helyről hírlik, a minisztertanács elhatározta, hogy a polgár delegátusokat utasítani fogja, hogy a Kirkilissze mellett való követelésnél megmaradjanak.

Konstantinápoly, szept. 12.

Egy hármasszövetségi hatalom nagykövete tegnap kijelentette, hogy véleménye szerint a bolgár-török béke hétfőn befejezett dolog lesz.

Nem politikai gyilkosság.

Budapest, szept. 12.

(Saját tud.) Karlovác Vinkó ma táviratot küldött, amelyben megnevezi azt a joghallgatót, akivel névjegyet cserélt. Az illető Preyer Adolf horvát diák, aki a Tiroi vilában lakott és a patriárka eltűnése után 2 nappal utazott el onnan.

Az albán bonyodalmak.

Valona, szept. 12.

Albániában a közállapotok nagyon zavarosak. A közigazgatás a legszármalmasabb állapotban leledzik. Az ideiglenes kormány teljesen tehetetlen és az egyes szakminiszterek olyan sűrűn váltakoznak, hogy már senki sem ismeri ki magát az illető resszort vezetőségről. A határmenti községekben a visszamaradt szerb, montenegrói és görög csapatok garázdálkodnak még mindig. Jellemző Olaszország politikájára, hogy itt nagy mennyiségben gurul az olasz lira. Az osztrák-magyar monarchia nemtörődömsége miatt itt az olasz befolyás annyira fejlődött, hogy az

osztrák-magyar barát Caccioni kultuszminiszter megbuktatták és az olaszbarát Prent Bib Bodát tették meg helyébe miniszternek.

Ez utóbbi kiváló kereskedő szellemű egyén, de ugyszólván analfabéta. Egyáltalán érthetetlen az osztrák-magyar kormányzati körök teljes közömbössége az albán közviszonyokkal szemben. A monarchia vezetőpolitikusi az ujjai hegyét sem mozgatják meg, az osztrák-magyar gazdasági és politikai befolyásuk érvényesítésére. A legfőbb ideje volna, hogy a monarchia végét vesse az albán provisórikus kormányzatnak és jogos érdekeinek megvédelmezéséhez hozzájáruljon.

Péter király Szinajában.

Belgrád, szept. 12.

A lapok jelentése szerint Péter király a jövő hónapban három napi tartózkodásra Szinajába megy és meglátogatja a román királyi párt. Péter király fölkeresi Bukarestet is.

Aviatikus halál.

Bork, szept. 12.

Lorenz aviatikus ma a nemzeti díjért repülést rendezett. 300 méter magasságból, azonban lezuhant. Lorenz szörnyet halt.

Felhőszakadás Szabadkán.

Szabadka, szept. 12.

Nem emlékeznek akkora felhőszakadásra, a mekkora tegnap Szabadkán a szó legszorosabb értelmében megakasztotta a forgalmat. Délután öt óra után, este nyolcig — lehetetlen volt a legfőbb utcákon gyalog végigmenni.

AZ ELHAGYOTT RÓMA.

Történeti elbeszélés.

Irta Dús László.

(Folytatás.) 84

— Halló Cajetáni! — kiáltott Gaetanora, — asszonyrabló, meghalsz kardom által.

Pietró Gaetanó térdelő helyzetéből föl-emelkedett, egész magasságában kinyult és tőret övéből kirántva úgy tett, mintha Laudulóra akarna rohanni, a bősült férj markolatig döfte kardját a nemes férfi mellébe.

Gaetanó hanyatt vágódott, jobb kezével, melyből kihullott a tör, melléhez kapott, ajka kinyílt mintha mondani akart volna valamit, de hangja hörgésbe fult.

Paola, amikor e szörnyű tragoediát látta, oda térdelt a haldokló mellé, hűlő ajkaira nyomta az ajkát és utolsó lehetét ajkaival fogta fel, majd felkapta a tört és az e jeleneten kimeredtté vált férjére ugrott és torkába verte a gyilkos eszközt.

A kívül zajongó nép egy része a kaput verte, be akart törni, a másik része hágesókat kerített, a falakhoz támasztotta és a tetőre mászott, hogy felgyujtsa azt, ehez anyagot a fórumon égő tüzek üszkei szolgáltattak.

Bonvio és társai kinyitották a kaput és elmenekültek.

A nép betódult a Quirinálba, szobáról-

szobára, összehordotta a butorokat, máglyát készített belőlük és meggyújtotta.

Igy jutottak néhányan abba a szobába, ahol Ettore Cajetáni feküdt, mellette állott neje Aurora Orsini.

Az egyik férfi késsel rohant a haldoklóra és bele döfte, majd a kétségbeesetten jajgató asszonyra rohant, de ekkor Sempronia lépett Auróra Orsini elé:

— Ne félj, Madonna! — szolt az asszony, — itt Semproniától mindenki félhet, egyedül te nem.

Sempronia kezében villogó késsel állott szembe a gyilkossal.

— Vissza! — kiáltott a mosóné a férfira, — ismerd Jeruccio! — mielőtt a Maddonnához érnél, melledbe fészkel a késém.

Es a férfi morogva távozott el, magával vitte a többieket is.

XXVII.

Mig a felkelők és Cafarelli meg Aldobrandini, a tizennegyedik század e két legkitűnőbb vívómestere küzdöttek az ajtó előtt, Manole Baldi püspök és a pápa étlen-szomjan hallgatták a támadók és védők kiáltózásait.

VII. Bonifác pápa, mint a történetíró írja, nem nyult ételhez, mert attól tartott, hogy ellenségei megmérgezik; a püspök pedig, bár kívánta azt, restelt enni ott, ahol a szentséges atya eltolja magától az ételt.

A haldokló primás ajkain hálás mosoly jelent meg és derű öntötte el arcát, mikor látta, hogy a védelmet mások vették át. Meghalt imával az ajkán.

Amikor az alkony újra megjött, a pápának eszébe jutott, hogy a mai napra szept. 8-ikára tüzte ki a bulla kihirdetésének határidejét a szent Péter templomába és ime! nem tartja.

— Manole! — szolt a püspökhöz, — menj az ablakhoz, nézz a hegyek felé, mit látsz ott?

A püspök engedelmeskedett, összecsapta kezeit és riadozva mondotta:

— Mennyi csillag szállott le az égről! — tüzben áll a hegy! hangos moraj zug az Adria felől.

A pápa felsóhajtott:

— Az én népem nem hagy el engem! — mondotta, — csak el ne késsek!

Es kívülről behallatszott a kardok esengése, a pajzsok döngése és a kiáltás: Ki Cafarelli! — Ki Aldobrandini! — de mintha a kiáltás gyengülne és a felkelők diadal-kiáltása erősödnék.

A védők egyenkint fogytak, mikor egy-egy elbukott közülök, győzdelmi riadás üdvözölte a felkelők részéről.

Nogaret kancellár minden türelmetlensége mellett is kénytelen volt népének pihenőt adni, mire a védők is megpihentek, lassankint elhangzott a csatakiáltás, elnémult a zaj Anagniban, de a moraj egyre erősödött az Abruzzók felől.

Éjfél lehetett, amikor Velletriből az elpártolt pápai csapatokkal megérkezett Giovanni Sejarra Colonna bíboros, hogy a sokáig huzódó hareót, ami így egyenetlenné vált, mert a védők száma egyre fogyott, befejezze.

A hold azonban megvonta tőlük szolgálatát, nem világított a támadók részére és a sötétség betakarta fekete palástjával a védőket.

Nogaret kancellár figyelmes lett a hegyek felől zajgó morajra és látta lassankint kialudni a vészjelző tüzhelyet, feltette magában, hogy a hajnal pirkadásakor ujult erővel támad a védőkre, a bilincset már ugyanis előkerítette akkor, amikor Gergely primást leszurta.

Nyugtalan volt az éje, álmát elüzte az egyre erősödő moraj, mely mintha közeledett volna.

Nem volt senki akitől megkérdezhetne volna okát, mert az anagni polgárok elrejtőzködtek előle. Kezdték rossz sejtések gyötörni a kancellárt.

Volt oka rá.
Luca Fiesco bíboros, az albanói kápolnától távozva, az Abruzzó hegység pásztorai közé menekült. Előbb az egyes községbelieket riasztotta fel azzal, hogy a pápa veszélyben van, aztán a pásztorokat kereste fel és szentelt keresztjét elibök tartva, felhitta őket, hogy siessenek Krisztus helytartójának védelmére.

Az első éjszaka, mert mindnyájukhoz nem mehetett, nem volt idő reá, kigyultak a hegytetőkön a vésztüzek, a nép tolongott a bíboroshoz, másnap este lángtengerben usztak a hegyek, gyűlt a nép, az ősz, a férfi, az ifju, kezében kampós végű pásztorbot, fejsze, lándzsa, kard, úgy, ahogy fegyvereket szereztek magoknak és megindult Fiesco Lukács bíboros vezetése alatt a hegyről aláomló lava.

A pirkadó hajnal újból meghozta a fegyverek csattogását, a pajzsok döngését, a sebesültek jajkiáltásait és a haldoklók hörgését.

Lorenzo Cafarelli és Jerome Aldobrandini észrevették, hogy a pápai csapatok, akiket ők tanítottak a fegyverforgatásra, nagyobb sebeket ütnek és szaporább halálos csapásaik, mélyen elszomorodtak.

— Közeleg a vég! — mondotta Cafarelli.

Nogaret kancellár látta a felhőt az Abruzzók felől, halotta a kiáltásaikat a pásztoroknak, a földművelőknek, megrémült a bős tömeg ordításától és be akarta végezni a küzdelmet, mielőtt a tömeg reá zudulna, kardot rántott és Lorenzo Cafarelli kapitányra támadt, hitte, hogy a küzdelemben elfáradt hőssel könnyen el fog bánni.

Cafarelli, mikor a franszát felé rohanni látta, elmosolyodott.

— Ki Cafarelli! — kiáltott a kancellár felé.

— Jer közelebb kapitány! — szólt a francia.

— Nem, Nogaret! — válaszolt a kapitány, — én az ajtót védem.

— Félsz, Cafarelli!

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG

Gabona üzlet.

Októberi buza	— — —	10.93
Buza 1914. áprilisra	— — —	11.61
Októberi rozs	— — —	8.10
Szept. tengeri (1913)	— — —	8.31
Tengeri 1914 májusra	— — —	7.39
Októberi zab	— — —	7.57

Budapesti értéktözsde.

Magyar hitelrészvény	—	827.50
Osztrák hitelrészvény	—	630.—
4%-os koronajáradék	—	81.30
Osztr. magy. államv.	—	704.—
Jelzálogbank	—	426.—
Leszámitoló és pénzváltó	—	515.50
Hazai bank	—	280.—
Magyar bank	—	566.—
Keresk. bank	—	3740.—
Rimamurányi	—	706.—
Salgótarjáni község	—	777.—
M. Ált. Köszénbánya	—	1055.—
Közuti vasut	—	637.—
Városi villamos	—	360.—
Adria	—	584.—
Atlantika	—	—

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Értesítés!!

Tüzifa

waggon számra kapható.

I. oszt. cser- vagy bükkhasáb 210 K.

l. „ „ „ „ bükkdorong 180 K.

100 métermázsánként

udvarba beszállítva.

Complet waggon!!!

Hiány nélkül!!

Künsztler Kálmán

Nagyvárad,

tüzifanagykereskedő, Teleki-utca 11.

Telefon 942.

Telefon 942.

Hirdetések

felvétetnek a kiadóhivatalban

Sürgős figyelmeztetés!

Ha illatszer, pipereszappan, kozmetikai, arc- és kézápolási, háztartási, hajápolási és általában mindenféle a kozmetikába vágó cikkeit a legjobból a legjobbakat olcsóbban a legolcsóbbnál akarja beszerezni, úgy kérje a harmadik kiadásban most megjelent «illatszer és háztartási értesítőnk» melyet ingyen és bérmentve küld: «HEZ» illatszer és háztartási cikkek szaküzlete nagyban és kicsinyben B. pest, VIII., Losonczy-u. 18/hz.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Ertesítjük a t. közönséget, hogy a

Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzólámpák nagy raktára **legolcsóbb áron** a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világi-tási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Csillárok,

évlámpák

állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

1/4 lóerőtől minden nagyságban.

Főszereplő telefonja 55. sz.

Zálogkölcsonöket

arany és ezüstműekre, ékszerekre kulánsan folyósít a

„Biharmegyei Takarékpénztár Zalogintézete“

Kossuth Lajos-utca 3. szám.

Pénztári órák:

délelőtt 8—12. délután 2—5.

Telefon 148. sz. Telefon 148. sz.

Hirdetmény.

(A népfelkelők figyelmébe.)

A m. kir. 4-ik népfelkelői parancsnokság folyó évi augusztus hó 8-án 576/328/1913 számú megkeresésére értesitem a Nagyvárad város területén tartózkodó A) alosztályú népfelkelésre kötelezett egyéneket, hogy Honvédelmi Miniszter urnak 10828/1913 számú rendelete alapján a népfelkelési időszaki szemle illetve a jelentkezés a folyó évben megtartva nem lesz.

Elrendelte egyidejűleg Honvédelmi Miniszter ur a népfelkelési igazolványi könyvek helyesbítését is, mely rendelkezés foganatosíthatása végett felhívom az: 1871, 1872, 1873, 1874, 1875, 1876, 1877, 1878, 1879, 1880, 1881, 1882, évi születésű s Nagyváradon tartózkodó népfelkelőket, hogy népfelkelési igazolványi könyveiket hivatalom 32 számú szobájába azonnal de legkésőbb folyó évi szeptember hó 30-ig okvetlenül adják be, naponként a hivatalos órák tartalma alatt reggel 7 órától délután 1 óráig.

A népfelkelési igazolványi könyvek a kiigazítás után a feleknek hivatalból lesznek kézbesítve.

Nagyvárad, 1913 szeptember 2.

Báthory László,
tanácsnok helyettes.

Fürdői menetrend.

NAGYVÁRAD—PÜSPÖKFÜRDŐ.

	reggel	d. e.	d. u.	d. u.	este
Nagyvárad ind.	7 49	9 50	2 19	4 39	8 11
V.-Velece	7 59	10 00	2 29	4 49	8 22
Rontó	8 16	10 16	2 46	5 06	8 42
Püspökfürdő érk.	8 21	10 21	2 51	5 11	8 44

PÜSPÖKFÜRDŐ—NAGYVÁRAD.

Püspökfürdő ind.	8 59	10 59	3 29	7 11	9 29
Rontó	9 04	11 04	3 34	7 16	9 34
V.-Velece	9 17	11 19	3 47	7 31	9 46
Nagyvárad érk.	9 27	11 29	3 57	7 41	9 57

Vasárnap és ünnepen egy külön vonat közlekedik, mely Nagyváradról indul d. e. 11:45 perckor, Püspökfürdőbe érkezik d. u. 12:15 perckor, Püspökfürdőből indul d. u. 12:50 perckor Nagyváradra érkezik d. u. 1:21 perckor.

NAGYVÁRAD—FÉLIX-FÜRDŐ.

	d. e.	d. e.	d. e.	d. u.	este
Nagyvárad ind.	8 00	10 01	2 30	4 50	8 31
V.-Velece	8 10	10 10	2 40	5 00	8 41
Rontó	8 26	10 26	2 56	5 16	8 56
Félix-fürdő érk.	8 33	10 33	3 03	5 23	9 03

FÉLIX-FÜRDŐ—NAGYVÁRAD.

Félix-fürdő ind.	8 40	10 39	3 10	6 50	9 10
Rontó	8 47	10 46	3 17	7 08	9 17
V.-Velece	9 00	10 59	3 30	7 20	9 30
Nagyvárad érk.	9 10	11 09	3 40	7 30	9 40

Vasárnap és ünnepen ezenkívül indul még egy vonat a Félix-fürdőbe délelőtt 11 óra 54 perckor és onnan vissza Nagyváradra érkezik 12 óra 33 perckor.

* Csak bezárólag szeptember 15-ig közlekedik.

Egyesült Bihar megyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár
R.-T. Nagyvárad, Bémer-tér.

Tűz- és betörésmentes

pénztárszekrények (safes) bérbeadása.

Ujjonnan épült intézeti helyiségünkben létesített **safe-deposit osztályunkban** különféle nagyságú pénztárszekrények (safes) csekély díj ellenében bérelhetők.

Ezen pénz-szekrényekben a bérlettel együtt az értéktárgyait saját zárja alatt, önmaga kezelheti és ezeknek megőrzésére a legmesszebbmenő biztonságot és kényelmet találja.

Safe-deposit helyiségünket az érdeklődőknek készséggel bemutatjuk és részletes felvilágosítással szívesen szolgálunk.

Egyesült Bihar megyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár R.-T.

Árverési hirdetés.

A nagyváradai I. sz. püspökség vaskóhi erdőseiben a f. évi mak-koltatási jog nyilvános szóbeli árverés és zárt ajánlatok útján f. év szeptember hó 25-én fog értékesíteni.

Az árverés megkezdése előtt a kikiáltási ár, vagy a megajánlott összeg egynegyed része óvadékul leteendő, vagy a zárt ajánlathoz csatolandó.

A vételár a bánatpénz betudásával az árverés után azonnal, vagy legkésőbb nyolc nap múlva az uradalom központi pénztárába befizetendő.

Az árverési feltételek az uradalmi erdőhivatalnál, valamint a vaskóhi főerdőmérnökknél megtekinthetők.

Nagyvárad, 1913. szept. hó 9-én.

Nagyváradai lat. szert. püspökség jószágkormányzósága.

Tájékoztató

a nagyváradai m. kir. állami fa- és fémpari szakiskoláról.

A nagyváradai m. kir. állami fa- és fémpari szakiskola célja, hogy rendszeres műhelyi gyakorlat tanításával, szakszerű elméleti és rajzoktatással oly gyakorlatilag és elméletileg képzett iparossegédeket neveljen, akik az iskola műhelyeiben elsajátított mesterségüket korszerűen művelni és továbbfejleszteni is tudják.

Az iskola egész működésében az az alapvető szempont, hogy az itt kiképzett tanulók az ipari munkában ismerjék fel és szeressék meg hivatásukat.

A szakiskola négy évfolyamos, egyenkint 11 havi, szeptembertől július végéig tartó tanulási idővel.

Minden tanév két félévre oszlik, az egyik szeptembertől január végéig, a másik februártól július végéig tart.

A IV. évfolyam végeztével a tanulók írásbeli, rajzbeli és műhelygyakorlati vizsgálatot tesznek. Az elkészített feladataikat egy arra kirendelt vizsgáló-bizottság bírálja felül s ha azokat elfogadhatónak találja, a tanulók „Végbizonyítvány”-t kapnak.

Ez a „Végbizonyítvány” a tanulót munkakönyv váltására és iparában való két évi segédi működés után az ipara (asztalos és esztergályos, illetőleg gép-, épület-, műlakatos és kovács) önálló üzésére jogosítja.

A tanulók felvétele a tizenkét éves életkor betöltéséhez, ennek a kornak megfelelő ép, kifejlett testalkathoz, előképzettség tekintetében pedig az elemi iskola hatodik, a polgári vagy a középiskola második osztályának sikeres elvégzéséhez van kötve. Felvételre jelentkezhetnek az iparostanonciskola III. osztályát végzett iparostanulók is.

Az intézet I. évfolyamába való felvétel előjegyzés alapján történik. A tanítás a folyó tanévben október hó 1-én kezdődik.

Az 1913—1914. tanévre felvételt kérelmező tanulók augusztus hó 1-éig az „Iparoktatási kir. Főigazgatóság”-hoz (Budapest, VIII., József-körút 2., III. 3.) adják be sajátkezűleg irt bélyeg nélküli kérvényüket.

Ehhez csatolják a) születési bizonyítványukat, b) az atya vagy gyám beleegyezését tartalmazó nyilatkozatot, melyben kifejezendő annak a kötelezettsége is, hogy az illető a tanító teljes tartamát, mind a négy évfolyamot bevégezi; c) előző iskolai képzettségéről szóló szabályszerű bizonyítványt; d) hiteles bizonyítványt arról, hogy az utolsó iskolalátogatása s a szakiskolán felvételre jelentkezése közötti esetleges időt hol és mivel töltötte; e) újraoltásának megtörténtéről szóló bizonylatot és f) testi és szellemi épségét igazoló orvosi bizonyítványt.

Az intézet igazgatósága a felvételket kérelmező tanulók atyját vagy gyámját augusztus hó 20-áig értesíti arról, vajjon a tanuló felvételre-e avagy nem. A fel nem vett tanulók okirataikat ugyanekkor visszakapják, a felvett tanulókat pedig felhívja az igazgatóság, hogy szeptember utolsó három napja egyikén atyjok vagy gyámjuk kíséretében az iskola igazgatóságánál beiratkozás céljából személyesen jelentkezzenek.

A tanulók sem beiratási díjat, sem tandíjat nem fizetnek. Ellenben minden egyes tanuló minden egyes tanév elején az „Iparoktatási általános segélyalap” javára a beiratkozás alkalmával 10 (Tíz) koronát tartozik az igazgatóságnál lefizetni.

Ugyanekkor a műhelyi és egyéb károk biztosítására 6 (Hat) korona biztosíték fizetendő, amely összeg az esetleges károk megtérítése után mindenkor kiegészítendő az eredeti hat koronára. Ezt az utóbbi összeget azonban a tanuló a IV. évfolyam elvégzése után visszakapja.

Minden tanuló maga tartozik gondoskodni a szükséges író- és rajzszerkekről, jegyzetfüzetekről s az előírt tankönyvek beszerzéséről.

10.000 pár harisnya kerül eladásra alábbi olcsó árak mellett.

8 pár kötött zokni 78 fill., 3 pár csikos zokni 1 kor., 8 pár női harisnya 1 kor., 3 pár gyerek zokni finom 1 kor., 3 pár gyerek patent harisnya 1 kor. Flor és selyem harisnyák igen olcsón. Férfi ingek jó minőségben 1-94 kor., női ingek 1-94 kor. Zsebkendők drb. 6 fillértől. Nyakkendők, ridikálók 30 fillértől.

Klein Sándor és Társa
Rákóczi-ut 14.

Biharvámegye alispánjától.

13293—1913.

Hirdetmény.

A legtöbb adót fizetők névjegyzékét a törvényhatósági bizottság igazoló választmánya az 1914-12 évre törvényhatósági bizottsági tagsági jogot adó hatállyal összeállítván, felhívom a törvényhatóság területén adót fizetőket, hogy a névjegyzék ellen esetleg benyújtandó felebbezéseiket f. hó 30-ig a törvényhatósági bizottság bíráló választmányához ezimezve hozzám adják be.

A névjegyzék a vármegyeház I. emelet alispáni hivatal 11-ik szobájában való közszemlére téve.

Nagyvárad, 1913 szept. 9-én.

Fráter Barnabás
alispán.

LEGOLCSÓBB

és legjobb bevásárlási forrás

őzv. Kádár János-né
elsőrangu fűszer- és esemega kereskedése.

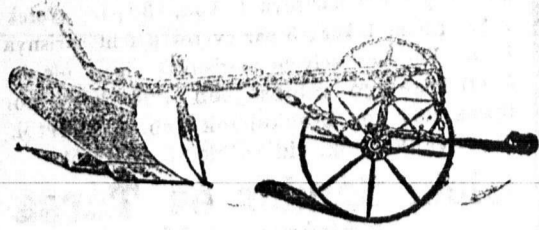
Mindenféle gazdasági cikkek, különböző hárs kékű, auto- és gépjármű és **auto-benzin nagy raktára** !!

LÉVAI MÁRTON

r.-t.

**sirkőraktára és
kőfaragó telepe**

**Nagyvárad
Rákóczi-u. 20.**

Ekék, vasboronák őszi szántásra

előnyös árban, készpénzfizetés mellett a GITYE-gyárban kaphatók.

Terménytisztító rosta aratási idényre gyári árban. Borprések, szőlőszúrók már most megrendelhetők jutányos árban présfelünyomóval, ezek mind készpénzfizetés esetén olcsó árban. Minden darab szavatossággal.

Gitye Demeter Fia gépgyára Nváradon. Templom-tér

Melocco Péter cementárugár és építési vállalat részvénytársaság

Budapest, IX. Timót-utca 4. a. b. szám.

Nagyváradfióktelep: Szőlős-u. 16.

Telefonszám 11-38.

Telefonszám 11-38.

Gyárt:

Szabadalmazott géppel gyártott karmantus portlandcement csöveket az összes szabványos méretekben és az abhoz való idomdarabokat, csömöszöit és vasbetétes, valamint portlandcement csöveket, kútgyűrűket stb.

Márvány mozaiklap, műkő- és cementárugár. Beton és vasbeton építési vállalat.

Elvállal:

Utcák és házak csatornázását, hidak és vízmedencék szakkerü építését. Nagyobb vállalatoknál **tervekkel és költségvetéssel szolgál.**

Meghívást az ország bármely részéből elfogad

A
**jó bornak
nem kell czéger**

mondják még ma is a régi öregek! Hogy mennyire igazok van, eléggé bizonyítja

Kecskeméti István

is, a reklámra nem szorult ujonnan berendezett étterme

Nagyvárad, Teleky-u. 4. szám.

Nyitva éjjel-nappal. Kifűtő saját termésti borai, **előzékeny kiszolgálás**, szolid polgári árak. **abonensek naponta felvételnek.**

Ha nincs meglegedve szabójával, mert drága vagy rossz szul szab vagy nem pontos, szóval bármilyen okból. Keresse fel **DARABONT GY. és TÁRSA** uriszabó céget Szilágyi Dezső-u. 6. (Sonnensfeld-palota) és meglepi őnt az ottani szolid, olcsó, kifogástalan kiszolgálás. Alkalmi és gyászruhák 24 óra alatt. Videkről egy beküldött öltönyről ujat készítek. Valódi angol szövetek.

Helyi és vidéki telefon 980.

NYÍRIBEN TELEFON 11-75 VIDÉKEN

FEST! TISZTIT!
vegyileg női, férfi és gyermek ruhákat.

MOS!

gallér és kézelőket fényesre, csipke és szövet függönyök, bútor szövetek, papi és egyenruhák vegyileg tisztítatnak.

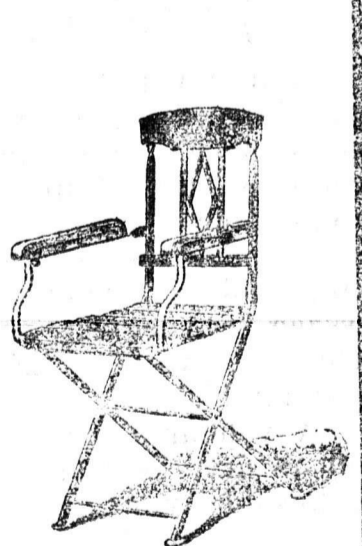
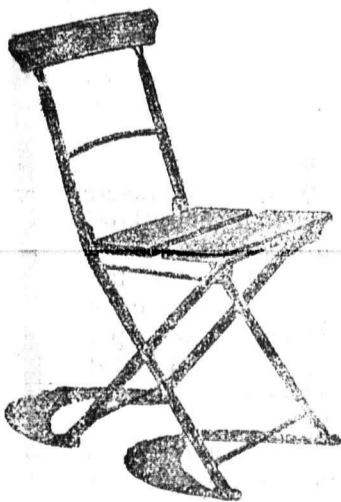
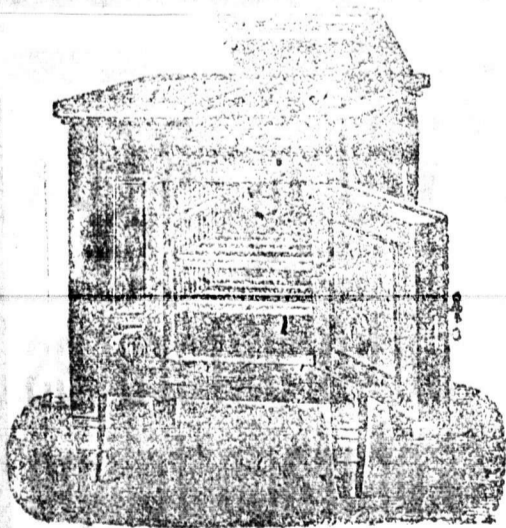
Gyár: Körözs-utca 13.

Felvételi üzlet:

Zöldfa Passage 93.

Rákóczy-ut 7. szám

Mokos Sándor.

JÉGSZEKRENYEK kerti vasbútorok, valamint konyha-fabútorok is u. m.: konyha kredenz, **FAGYLALT-GÉPEK** és **FORMAK** asztal, szék, zsámoly, teknő és az összes konyha berendezések

TARSOLY és RISZTÓ

Nagyvárad, Rákóczi-ut. Telefon 390 szám.

különlegességek
vaskereskedésében